

FLORIÁNOVY ŠTASTNÉ ČASY

Florián, mladý polní hlídač, leží na mezi a bezstarostně vzhlíží k nebi. Jeho povolání ho občas nutí k tomu, aby se vztyčil a hnál se za kluky, kteří kradou ovoce. Jednoho z nich se mu podaří chytit. Přivleče jej zpět, hoch naříká a chce se vysmeknout ze svého kabátku, aby utekl. Jeho kamarádi se skryli v obilí a hážou kameny na polního hlídače. Tu se blíží auto. Pasažéři dávají zastavit. Blíží se zámecký pán a jeho krásná dcera s hosty z města. Hrabě chválí Floriána pro jeho ostražitost, poručí mu však, aby hoča pustil, když se dcera prosebně podívala na něj a také na polního hlídače. Komtesa se zeptá, zda by s ní chtěl tančit na zítřejší vesnické slavnosti. Auto odjíždí. Florián leží v trávě a oddává se blaženému snění. Sotva si všimne zemědělců vracejících se z práce. Dobírají si ho a on se posléze zvedne a běží zpět do vsi.

Odebere se k Brigitě, hezké děvečce, kterou miluje. Zatímco ona při dojení sedí pod krávou – zapadající slunce září červenavě dovnitř vikýřem chlěva –, vypráví jí Florián o setkání. Když však se k ní chce chovat něžně, Brigita odmítne a říká: „Jen si jdi k zámecké slečince!“ Cítí se dotčen a jde do hospody. Tam sedí hraběcí řidič a hraje si na kavalíra. Když se zeptá Floriána na hezkou Brigitu, polní hlídač se zvedne a pronese s předstíraným chováním: „Co je mi po ní?“

Na zpáteční cestě z hospody to Floriána žene k Brigitině oknu. Šplhá vzhůru po žebříku. Tu ze zahrady vyskočí řidič, který ho sledoval, a posvítí na něj kapesní elektrickou svítilnou. Florián klna odkvapí.

Příštího dne, v neděli, je ve vsi velká slavnost. Pod širým nebem jsou postaveny stánky, tísní se tu vesničané v pestrých venkovských krojích, stoupají vzhůru barevné balónky. Od kostela se blíží auto zámeckého pána. Hrabě, uctivě pozdravován, si prohlíží stánky, kde si něco koupí. Nakonec se blíží ke střelnici, kde nabíjí pušky Florián a lesník. Komtesa a hosté z města chtějí střílet. Florián smí komtese pomáhat. Ukazuje jí cíle a ceny. Ona se staví nešikovně, aby mu dala příležitost jí to vysvětlit. Dotkne se její paže. Usmívá se na něj. Řidič to vidí a rozhodne se, že Floriánovi provede nějaký kousek.

Předvádějí se venkovské tance. Panstvo se tance zúčastní. Florián smí tančit s komtesou. Řidič se přiblíží k Brigitě, tančí s ní a prozrazuje jí Floriánovu nevěru. Naléhavě jí domlouvá. Panstvo jde pěšky domů. Florián tu opojeně stojí. Potom se ohlédne po Brigitě, vidí ji v rozhovoru s řidičem

na lavičce, spěchá tam, domlouvá jí, ta ho chladně odmítne, řidič vstane, oba se dostanou do pŭtky, Florián se vrhne na řidiče, ten se mu vyhne, takže Florián si v pádu poraní čelo. Velké pozdvižení, Brigita obvazuje Floriánovi ránu. Panstvo se blíží. Komtesa se vyleká, když vidí Floriána krvácet. Jakmile spatří Brigitu, mrzutě se odvrací. Hrabě hrozí řidiči, kterého považuje za opilého, a vtiskne polnímu hlídači do ruky bolestné. Panstvo odjíždí domů. Florián se probere, všimne si peněz a hodí je potulnému obchodníkovi, jenž mu nabízí své zboží, stužky a mašle pro Brigitu, která u něj zděšeně klečí. Podomní obchodník se odvděčuje losem do loterie, který Florián s úsměškem strká do kapsy. Brigita se o něj něžně stará. Změkne, a když jí vysvětlí stav věcí, smíří se s ní a oba se rozhodnou, že se brzy vezmou.

Florián žije dále jako dříve, civí do oblak a sní. Jednoho dne, je již podzim, se objeví auto. V něm sedí podomní obchodník a mává tažební listinou. Floriánův los získal hlavní výhru. Radost, událost k nevíře. Triumfálně vjíždějí oba do vsi. První je, že Florián chce od potulného obchodníka odkoupit auto; protože je najaté, nejde to. Potulný obchodník vysvětluje Floriánovi, že ovšem musí jet do města, aby si vyzvedl vyhrané peníze. Florián se řítí za Brigitou, chce ji ihned vzít s sebou do města, ona mu nevěří, on jí slibuje, že pro ni později přijede a rozloučí se se všemi vesničany. Na zámku není přijat, poněvadž je tu návštěva.

Ve městě: Florián si vyzvedl výhru. Podomní obchodník z něj peníze vylákal a zasvětil jej do radostí velkoměsta. Někdejší hlídač pole si hraje na velkého pána a je stálým hostem ve všech nočních lokálech, kde je nápadný pro svoji štědrost a neohrabanost. Má auto a černocha jako řidiče a bydlí v domě na nábřeží. Služebnictvo si najímá ze zástupu patolízalů, kteří se k němu mají v nočních lokálech. Všude ho doprovázejí a dělají mu společnost. Je ho vidět v divadle sedícího samotného v lóži, zatímco jeho kumpáni v livrejích drží obsazenu celou řadu. Občas se vynoří podomní obchodník, aby mu navrhl nové bytové vybavení a dřívější nábytek dal prostě odvézt. Vykořisťováním Floriána se z podomního obchodníka stal zámožný člověk a ještě své peníze rozmnožuje lichvářskými obchody. Pokouší se zavést Floriána do společnosti mladých světáků, aby ještě více dokázal svoji finanční sílu, tím že vystavuje na odiv své přátelství s bohatým Floriánem. Ale Florián se necítí dobře mezi těmito lidmi, kteří ho při hře připravují o peníze a otevřeně mají legraci z jeho nešikovnosti. Straní se každé společnosti. Obklopen houfem svých služebníků užívá života. Jednou při letecké produkci spatří krásnou komtesu v sousední lóži. Ona ho v jeho groteskním, neschopnými krejčími - které mu přivedli jeho sluhové-kumpáni - zhotoveném a špatně padnoucím obleku nepozná. Chtěl by jí imponovat, pošle

podomního obchodníka k pilotovi s pověřením, aby od něj letadlo odkoupil. Po krátkém smlouvání se letadlo stane za obrovskou částku Floriánovým majetkem. Odebere se ke stroji a chce sám vzlétnout. Dostane se mu poučení, že to není možné. Tu poručí jednomu ze svých sluhů, aby nastoupil s pilotem, když se předtím užaslému publiku oznámí, že bohatý Florián získal letadlo a vzal letce do svých služeb.

V lóži, kde je panstvo z Floriánova domova, ho mezitím poznali, a když se připravuje k tomu, že se se zamilovanými gesty přiblíží ke komtese, celá společnost se vzdálí. Florián to nechápe a v ohromení, jež se brzy změní v nevrlost, dá letadlo po přistání spálit.

Příštího rána přinese sluha zámeckého pána písemné varování před jakýmkoli pokusem o přiblížení a napomenutí, aby mírnil svoji marnotratnost. Florián je rozezlen a pošle bývalého podomního obchodníka, aby mu pro útěchu přivedl nejžádanější kurtyzánou ve městě. Ta se stane jeho metresou a v každém směru ho využívá, s celým služebnictvem ho podvádí a odmítá pouze podomního obchodníka, který si ji posléze získá tím, že jí opatří veškeré zbývající Floriánovo jmění a společně s ní zmizí.

Jedné noci přijde Florián domů a vidí, že je vše ztraceno: žena i peníze. Jen ve své náprsní tašce objeví ještě značnou částku. Zuří a lítá všemi pokoji, které mu poloprázdně zejí v ústřety, poněvadž podomní obchodník už zase objednal nové zařízení. Skříně jsou však vyprázdněny, sluhové nevědí o ničem, jelikož noc s Floriánem proflámovali. Pošle pro podomního obchodníka a zničen se zhroutí, když se dozvídá celou pravdu. Když se probere z mráкот, oheň v krbu ho poprvé upozorní na obraz Brigity a na domovské pastviny a louky. Přepadne ho touha zanechat všeho přepychu a vrátit se domů. Ani zbývající peníze si nechce ponechat. Zavolá si služebnictvo a dá připravit k večeři skvělou hostinu.

Večer: Tabule je báječně prostřena, Florián ještě uděluje příkazy, panuje všeobecné rozrušení. Když uhodí devátá hodina, je vše připraveno, sluhové stojí za židlemi, ale nikdo se neobjevuje. Florián se chytí za hlavu: Nepomyslel na to, že k hostině se musí někdo pozvat... Rychle rozhodnut nechá ušklíbající se sluhy sednout k tabuli, musejí se ovšem sami obsloužit, nosit jídla atd.

Na chvíli Florián zmizí a objeví se potom ve svém prostém obleku, v němž přišel do města. V proslovu sdělí žasnoucím kumpánům, jak se věci mají. Že již nemá ani halěř a je jim opět roven: „Takže budme ještě jednou veselí, zítra je všechno zase jako dřív!“ Zklamání druhové si však myslí, že jen žertuje, dále pilně popíjejí a konečně všichni v podroušení usnou. Tu se Florián zvedne, projde hromadou ležících páté přes deváté a dá se na cestu k domovu.

Při západu slunce ho vidíme sedět na mezi vyčerpaného, ale přece jen doufajícího, protože myslí na Brigitu. Tu se blíží prázdné auto. Jede pomalu. Poznává hraběcího řidiče a těsně k němu přimknutou Brigitu.

Florián klesá v slzách.

Přeložil Milan Hubený

* * *

Max Brod

JEDEN DEN ZE ŽIVOTA KÜHNEBECKA, MLADÉHO IDEALISTY

KRÁTKÁ PŘEDMLUVA

Díky vývoji technických myšlenek může filmová kamera docílit nové umělecké efekty. Vztah rozlehlé krajiny k milostné scéně je např. pro jeviště nepředstavitelný, ledaže ho vykouzlí všemocné slovo. Proměny, přízraky, skoky z řeky na vysoký most, takové věci rád vidím – v kině. Jedna z ještě málo využitých možností tkví v tom, že se v kině mohou objevit čiré fantazie ve své osobité existenci. Tak by třeba bylo možno, kdyby to někoho zajímalo, předvést „básníka při práci“. Jeho inspirace vystupují z jednotlivých kusů nábytku, ze sacího papíru, na který upřeně hledí, zabrán do myšlenek, krystalizují, vhodně se mění, upravují, až možná nedostižně podnítlí dojemné „usmíření mezi otcem a synem“ v jeho románu. – Na těžké technické myšlence je založen i následující film, jež chceme po jisté úvaze pojmenovat „Jeden den ze života Kühnebecka, mladého idealisty“.

Kühnebeckova cesta do školy

Mladý idealista se probudí. Je mu dvanáct let, chodí do gymnázia. Poněvadž se báječně vyspal, je ihned v nejlepší náladě, což vyjadřuje heroickým úšklebkem s natažením paží. Celý svět je pro něj skvostným snem. Pro koho by ve dvanácti letech nebyl! Teď však musí Kühnebeck do školy, a to pěkně svižně, protože je pozdě. – Cestou zaslechne kolovrátek. Jeho námořnický obličej okamžitě prozrazuje blažený zájem. Vzkročí do dvora domu, kde hraje kolovrátek. Je okouzlen krásnými melodiemi. Ihned se kolovrátek mění v malý orchestr, sám flašinetář v dirigenta. Zdi dvora